

JAARREKENING 2023

B1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(na voorgestelde resultaatbestemming)

Activa € x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Vaste activa		
1.1 Immateriële vaste activa	1.329	1.345
1.2 Materiële vaste activa	163.039	161.717
1.3 Financiële vaste activa	6.995	7.395
Totaal vaste activa	171.363	170.457
Vlottende activa		
1.4 Voorraden	107	88
1.5 Vorderingen	16.968	16.764
1.6 Liquide middelen	122.063	124.711
Totaal vlottende activa	139.138	141.563
Totaal activa	310.501	312.020

Passiva € x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
2.1 Eigen vermogen	138.469	141.298
2.2 Voorzieningen	27.066	25.667
2.3 Langlopende schulden	31.167	33.000
2.4 Kortlopende schulden	113.799	112.055
Totaal passiva	310.501	312.020

B2 GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING 2023

€ x 1.000	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	324.290	303.887	325.316
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	6.324	6.576	6.463
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden	71.993	73.649	50.588
3.4 Baten werk in opdracht van derden	29.004	26.242	28.426
3.5 Overige baten	9.726	9.154	9.764
Totaal baten	441.337	419.508	420.557

€ x 1.000	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Lasten			
4.1 Personeelslasten	365.698	355.695	340.532
4.2 Afschrijvingen	18.781	18.018	17.127
4.3 Huisvestingslasten	19.833	17.416	16.986
4.4 Overige lasten	44.325	40.318	41.489
Totaal lasten	448.637	431.447	416.134
Saldo baten en lasten	-7.300	-11.939	4.423
5. Financiële baten en lasten	4.559	-61	353
Resultaat	-2.741	-12.000	4.776
6. Belastingen	-88	0	-16
7. Resultaat deelnemingen		0	0
Resultaat na belastingen	-2.829	-12.000	4.760
Nettoresultaat	-2.829	-12.000	4.760

B3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2023

€ x 1.000	2023	2022
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo van baten en lasten	-7.300	4.423
Aanpassingen voor:		
• 4.2 Afschrijvingen	18.781	17.127
• 2.2 Mutaties voorzieningen	1.399	129
Veranderingen in werkkapitaal		
• 1.3 Mutatie voorraden	-20	-1
• 1.4 Mutatie kortlopende vorderingen	1.603	-282
• 2.4 Mutatie kortlopende schulden	3.089	24.115
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	17.552	45.511
Ontvangen interest	3.214	454
Betaalde interest	-62	-101
Betaalde vennootschapsbelasting	-27	-16
	3.125	337
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	20.677	45.848
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
1.2 Investerings in materiële vaste activa	-20.210	-13.797
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-20.210	-13.797
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
2.3 Nieuw opgenomen leningen	-	-
2.3 Aflossing langlopende schulden	-3.114	-3.087
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-3.114	-3.087
Mutatie liquide middelen	-2.647	28.964
Beginstand liquide middelen	124.711	95.747
Mutatie liquide middelen	-2.647	28.964
Eindstand liquide middelen	122.064	124.711

B4 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2023

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De organisatie, statutair gevestigd te Arnhem, is een stichting. De voornaamste activiteit van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen bestaat uit het verzorgen van onderwijs.

Verslagperiode

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2023, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2023.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (hierna Rjo). In de Rjo is vastgelegd dat de jaarverslaggeving ingericht dient te worden in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de in de regeling aangegeven afwijkende bepalingen. In het bijzonder wordt verwezen naar de richtlijnen 400 en 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ). De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de organisatie en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de organisatie een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend. Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze overheersende zeggenschap.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gerealiseerde winsten. Binnen de groep worden uniforme grondslagen gehanteerd. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd.

Voor een totaaloverzicht van de verbonden partijen waarbij sprake is van een meerderheidsbelang verwijzen wij naar de specificatie van verbonden partijen (zie B11).

Hieronder wordt volstaan met vermelding van de meegeconsolideerde meerderheidsdeelnemingen.

1. HAN Holding bv 100%
2. HAN Flex bv 100%

De HAN is niet hoofdelijk aansprakelijk voor de uit rechtshandelingen van de verbonden partijen voortvloeiende schulden.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt, schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Voorziening WW/BW;
- Voorziening WGA;
- Voorziening jubileumuitkering;
- Voorziening werktijdvermindering senioren;
- Voorziening Generatiepact;
- Voorziening transitievergoeding;
- Overige voorzieningen;
- Bepaling economische levensduur materiële vaste activa.

Saldering

Vorderingen en verplichtingen zijn gesaldeerde weergegeven wanneer de stichting een deugdelijk juridisch instrument bezit om de activa en de verplichtingen simultaan af te wikkelen en wanneer de stichting het stellige voornemen heeft tot simultane afwikkeling over te gaan.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa en passiva gewaardeerd op basis van de reële waarde, anders tegen geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor een financieel actief of financiële verplichting bij de eerste verwerking in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde cumulatieve amortisatie van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag en verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de HAN. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten bij de HAN onder andere debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, vooruitbetaalde huur, leningen en overige financieringsverplichtingen, crediteuren en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de staat van baten en lasten.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna in desbetreffende grondslag beschreven manier gewaardeerd. De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Immateriële vaste activa

De implementatiekosten van bedrijfsapplicaties worden gewaardeerd tegen hun kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de vervaardigingsprijs, zijnde externe kosten gemaakt ten behoeve van implementatie om de activa in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik, verminderd met ontvangen subsidies. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen en niet aan het proces dienstbare materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik, verminderd met ontvangen subsidies. In de kostprijs worden de kosten van groot onderhoud opgenomen zodra deze kosten zich voordoen en aan de activeringscriteria is voldaan. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt dan als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De kostprijs van de activa die door de HAN in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen, gebouwen in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingstermijnen zijn gehanteerd:

Immateriële vaste activa	8 jaar
Gebouwen/niet aan het proces dienstbare activa	30 jaar
Bekabeling in en tussen de gebouwen	15 jaar
Verbouwingen en noodbouw	10 jaar
Gebouwgebonden onderhoudscomponenten	5-25 jaar
Inventarissen en apparatuur	10 jaar
Inventarissen laboratorium	20 jaar
Telefooncentrale en telefoontoestellen	8 jaar
Computers en software	4 jaar
Overige activa	3-8 jaar

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De HAN beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten vooruitbetaalde huur met een langlopend karakter. Na eerste opname worden deze vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De vooruitbetaalde huur wordt jaarlijks met inachtneming van de looptijd (25 jaar) van de onderliggende overeenkomst ten laste van het bedrijfsresultaat gebracht. Het kortlopende gedeelte van de vooruitbetaalde huur wordt onder de kortlopende vorderingen gepresenteerd.

Voorraden

Gebruiksgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van voorraden. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Werk in opdracht van derden

Het saldo van projecten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) leidt tot een vordering of een schuld op de balans. Het werk in opdracht van derden wordt gewaardeerd tegen de bestede kosten, bestaande uit de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals directe personeelskosten en kosten van specifiek voor het project aangeschafte apparatuur en inventaris), de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project (onder meer kosten van technische assistentie en overheadkosten van projectactiviteiten) en andere kosten voor zover ze contractueel door de opdrachtgever worden vergoed, verminderd met de gedeclareerde termijnen danwel ontvangen voorschotten die in relatie staan tot het werk in opdracht van derden. Onder de overige vorderingen worden de projecten opgenomen waarbij de vooruitbetaalde kosten de gefactureerde termijnen/ontvangen voorschotten overschrijden. Projecten waarbij de vooruitgefactureerde termijnen/ontvangen voorschotten de vooruitbetaalde kosten overschrijden worden verantwoord onder de kortlopende schulden. Eventuele voorzieningen uit hoofde van werk in opdracht van derden (verlieslatende contracten) worden in mindering gebracht op het saldo werk in opdracht van derden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs plus transactiekosten. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden verstaan kasmiddelen en de tegoeden op bankrekeningen die worden opgenomen tegen nominale waarde. Deposito's worden onder liquide middelen opgenomen indien zij in feite – zij het eventueel met opoffering van rentebaten – ter onmiddellijke beschikking staan.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de bestemmingsreserves gepresenteerd.

Algemene reserve

De reserve staat ter vrije beschikking van het College van Bestuur.

Bestemmingsreserves

Het College van Bestuur heeft voor een deel van het eigen vermogen een beperktere bestedingsmogelijkheid aangebracht. Dit gedeelte van het eigen vermogen is ondergebracht in een bestemmingsreserve. Het bestuur kan deze beperking zelf opheffen. Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt naar publieke en private middelen.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en overige voorzieningen gepresenteerd. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening in verband met verplichtingen als bedoeld in artikel 2:374 lid 1, eerste volzin BW, wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. De rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk).
- b. Het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is.
- c. Er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend.

Het aflossingsbedrag van het lopende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Na eerste opname worden de schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden bij eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na eerste opname worden de schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend.

Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Personeelsbeloningen/pensioenen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling.

Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt - overeenkomstig de in de RJ aangereikte vereenvoudiging - in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

De beleidsdekkingsgraad (marktwaaarde van de beleggingen uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen volgens de grondslagen van De Nederlandsche Bank) van het fonds per 29 december 2023 was 110,5% (31 december 2022 118,6%) en lag daarmee 15,5% onder de minimale vereiste grens van 126,0%.

Het ABP moet een herstelplan opstellen waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad vanaf eind 2022 in 10 jaar tijd weer minimaal uitkomt op de vereiste dekkingsgraad van 126%. Als dit volgens de voorgeschreven rekenregels niet in 10 jaar lukt, dan moet het ABP de pensioenaanspraken verlagen. Voor 2023 hoeft het ABP de pensioenaanspraken niet te verlagen.

Opbrengstverantwoording

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Normatieve rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel dan wel niet-normatieve rijksbijdragen, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Collegegelden

De collegegelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het studiejaar zijn gespreid. De vooruitontvangen bedragen worden onder de overlopende passiva opgenomen.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen opbrengsten, vermeerderd met eventuele opbrengsten op grond van meer en minder werken, claims en vergoedingen, indien en zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten worden gerealiseerd en de opbrengsten betrouwbaar kunnen worden bepaald. De projectopbrengsten worden bepaald op de reële waarde van de tegenprestaties die is of zal worden ontvangen. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van het project op verslagdatum (de zogeheten percentage of completion-methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Een eventueel verwacht negatief resultaat wordt in mindering gebracht op de baten en de onderhanden werkposities.

Overige baten

Overige baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. De overige baten bestaan uit opbrengsten uit verhuur onroerende zaken, detachering personeel, minoren, bijdrage studenten/personeel en overige baten.

Aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Leasing

De organisatie kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Als de organisatie optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Als de organisatie optreedt als lessor in een operationele lease, wordt het actief als leaseobject verwerkt in de balans overeenkomstig de aard van dat actief. De grondslagen voor de waardering van de geleasede activa zijn beschreven onder het hoofd *Materiële vaste activa*.

De leasebaten (exclusief vergoeding voor dienstverlening, zoals verzekering en onderhoud) als bestanddeel van de leasebetalingen worden op tijdsevenredige basis verwerkt over de leaseperiode. Initiële directe kosten, niet zijnde verkoopkosten, die gemaakt worden om opbrengsten te genereren uit operationele leases worden direct ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en -lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum, die een aanpassing van of toelichting in de jaarrekening vereisen.

B5 TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

VASTE ACTIVA

1.1 Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa kan als volgt worden weergegeven.

€ x 1.000	Verkrijgingsprijs 31-12-2022	Afschrijvingen t/m 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings 2023	Aanschafwaarde desinvesteringen Verkrijgingsprijs 2023	Afgeschreven desinvesteringen 2023	Afschrijvingen 2023	Verkrijgingsprijs 31-12-2023	Afschrijvingen t/m 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2023
1.1.1 Bedrijfsapplicaties (implementatiekosten)	4.053	2.708	1.345		-	-	279	4.053	2.987	1.066
1.1.2 In uitvoer en vooruitbetaling				263				263		263
Totaal immateriële vaste activa	4.053	2.708	1.345	263	-	-	279	4.316	2.987	1.329

Met ingang van 2023 worden de immateriële vaste activa separaat gepresenteerd. Tot en met 2022 was deze post onderdeel van de post inventaris en apparatuur binnen de materiële vaste activa. De vergelijkende cijfers 2022 zijn in lijn met deze herrubricering verwerkt.

1.2 Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven.

€ x 1.000	Verkrijgingsprijs 31-12-2022	Afschrijvingen t/m 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings 2023	Aanschafwaarde desinvesteringen Verkrijgingsprijs 2023	Afgeschreven desinvesteringen 2023	Afschrijvingen 2023	Verkrijgingsprijs 31-12-2023	Afschrijvingen t/m 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2023
1.2.1 Gebouwen	258.230	136.956	121.274	9.044	6.588	6.588	11.905	260.686	142.273	118.413
1.2.2 Terreinen	13.308	-	13.308					13.308		13.308
1.2.3 Inventaris en apparatuur	59.221	33.176	26.045	8.101	144	144	6.457	67.178	39.489	27.689
1.2.4 In uitvoering en vooruitbetaling	-	-	-	2.635	-	-	-	2.635	-	2.635
1.2.5 Niet aan het proces dienstbare MVA	2.814	1.724	1.090	44	-	-	140	2.858	1.864	994
Totaal materiele vaste activa	333.573	171.856	161.717	19.824	6.732	6.732	18.502	346.665	183.626	163.039
Totaal activa	337.626	174.564	163.062	20.087	6.732	6.732	18.781	350.981	186.613	164.368

Niet aan het proces dienstbare materiële vaste activa betreft één gebouw dat de HAN tijdelijk aan een derde verhuurt. Het betreft het gebouw aan de Beverweerdlaan 3 te Arnhem. Deze bezitting is niet dienstbaar aan het onderwijsproces en wordt daarom separaat in de jaarrekening gepresenteerd.

De investeringen betreffen met name vervangings- en verbouwingsinvesteringen.

De historische aanschafwaarde van de volledige afgeschreven materiële vaste activa in gebruik bedraagt per 31 december 2023 €28,4 miljoen en was per 31 december 2022 €25,7 miljoen.

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen is €159,1 miljoen (peildatum 1 januari 2022).

De bedrijfsgebouwen en terreinen worden eens in de zes jaar getaxeerd. De herbouwwaarde van de bedrijfsgebouwen is, in juni 2019 door onafhankelijke taxateurs, getaxeerd op €369 miljoen.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

1.3 Overige financiële vaste activa

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Resterende looptijd in jaren
Vooruitbetaalde huur	6.995	7.395	6.595	4.995	18

De vooruitbetaalde huur betreft huur voor een gedeelte van het pand aan de Heyendaalsweg 141, te Nijmegen.

Het langlopende deel van de vooruitbetaalde huur is opgenomen onder de financiële vaste activa.

Het kortlopende deel van de vooruitbetaalde huur is opgenomen onder de vorderingen. De resterende huurperiode bedraagt 19 jaar.

VLOTTENDE ACTIVA

1.4 Voorraden

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Gebruiksgoederen	107	88

Dit betreft de voorraden van de campuswinkels. Er is geen sprake van een voorziening voor incurante voorraad.

1.5 Vorderingen

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Debiteuren	2.545	2.069
Studenten	442	316
Saldo werk in opdracht van derden	4.973	4.505
Overige vorderingen	10	16
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	4.148	4.137
Verstreckte voorschotten	74	41
Overige	4.776	5.680
Totaal overlopende activa	8.998	9.858
Voorziening wegens oninbaarheid vorderingen	-	-
Totaal vorderingen	16.968	16.764

De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Het saldo met betrekking tot de werk in opdracht van derden is als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winsten	18.122	14.409
Gefactureerde termijnen	-13.149	-9.904
Voorziening te verwachten verliezen	-	-
Totaal	4.973	4.505

De vooruitbetaalde kosten per 31 december 2023 bestaan met name uit €2,6 miljoen vooruitbetaalde licentiekosten en €0,4 miljoen opleidingskosten. Daarnaast is hier sprake van vooruitbetaalde kosten voor huur, sportkaarten en scholarships.

Onder de overige overlopende activa zijn onder andere opgenomen nog te ontvangen opbrengsten externe minoren €1,6 miljoen, een vordering van €1,4 miljoen rekening courant rente en een vordering van €0,8 miljoen in het kader van de pro-rata-btw-regeling over de jaren 2020 tot en met 2023.

1.6 Liquide middelen

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Kasmiddelen	5	3
Tegoeden op bankrekeningen	3.583	3.384
Schatkistbankieren	118.475	121.325
Totaal	122.063	124.712

Een bedrag van €0,5 miljoen is geblokkeerd in verband met een uitstaande bankgarantie.

De overige liquide middelen ter waarde van €121,6 miljoen staan ter vrije beschikking.

De HAN beschikt over een kredietfaciliteit bij het ministerie van Financiën ter grootte van 10% van de rijksbijdrage. De HAN maakt ultimo 2023 geen gebruik van deze faciliteit.

2.1 Eigen vermogen

Eigen vermogen

€ x 1.000	Saldo per 31-12-2021	Bestemming Resultaat 2022	Mutaties 2022	Saldo per 31-12-2022	Bestemming Resultaat 2023	Mutaties 2023	Saldo per 31-12- 2023
Algemene reserve							
Algemene reserve	126.096	885	-	126.981	-4.578	-	122.403
Publieke bestemmingsreserves							
Bestemmingsreserve kwaliteitsmiddelen	5.672	2.793	-	8.465	1.443	-	9.908
Private bestemmingsreserves							
Bestemmingsreserve eigen vermogen geconsolideerde bv's	942	94	-	1.036	306	-	1.342
Bestemmingsreserve derde geldstroom	3.828	988	-	4.816	-	-	4.816
Totaal Eigen vermogen	136.538	4.760	-	141.298	-2.829	-	138.469

Overzicht van het totaalresultaat van de instelling

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Geconsolideerd nettoresultaat toekomend aan de HAN	-2.829	4.760
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de HAN	-	-
Totaalresultaat van de HAN	-2.829	4.760

Voorgesteld wordt het nettoresultaat 2023 als volgt te bestemmen:

a. Ten gunste van algemene reserve	-4.578
b. Ten gunste van overige bestemmingsreserve kwaliteitsmiddelen	1.443
c. Ten gunste van bestemmingsreserve eigen vermogen geconsolideerde bv's	306
d. Ten gunste van bestemmingsreserve derde geldstroom	-
	-2.829

Algemene reserve

De algemene reserve wordt gevormd uit de resultaten behaald uit (publieke) onderwijsactiviteiten.

Publieke bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve kwaliteitsmiddelen

Over de jaren 2020 tot en met 2023 is een deel van de ontvangen kwaliteitsgelden benut voor het doen van investeringen in materiële vaste activa. Deze activa worden afgeschreven over de economische levensduur. Aangezien de baten dienen te worden verantwoord in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, ontstaat er een mismatch tussen het moment van verantwoorden van de baten en het moment waarop de lasten zich voordoen. Daarom is als onderdeel van de resultaatbestemming 2023 een bestemmingsreserve gevormd waaraan de toekomstige afschrijvingslasten worden onttrokken.

Private bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve eigen vermogen geconsolideerde bv's

Deze reserve wordt gevormd uit de resultaten die behaald zijn door HAN Holding bv en HAN Flex bv. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Bestemmingsreserve derde geldstroom

Conform de notitie publiek privaats wordt uitsluitend resultaat toegevoegd aan de bestemmingsreserve derde geldstroom vanuit private activiteiten voor zover deze activiteiten niet (deels) gefinancierd zijn met publieke middelen.

2.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

Voorzieningen								
€ x 1.000	Saldo 31-12-2022	Mutaties 2023			Saldo 31-12-2023	Onderverdeling saldo		
		Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval		< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Personeelsvoorzieningen								
WW/BWW	2.122	2.116	1.372	1.061	1.805	1.153	611	41
Jubileumuitkering	2.209	1.122	302	103	2.926	189	1.006	1.731
WGA	6.921	3.978	954	1.502	8.443	1.354	4.405	2.684
Werktijdvermindering senioren	9.049	4.410	1.956	343	11.160	2.299	8.351	510
Generatiepact	2.720	8	1.320	343	1.065	675	390	
Sociaal beleid	40	1.034	956	11	107	28	79	
Transitievergoeding	985	129	205	89	820	820		
	24.046	12.797	7.065	3.452	26.326	6.518	14.842	4.966
Overige voorzieningen								
Overige voorzieningen	1.621		376	505	740	390	350	
	1.621		376	505	740	390	350	
Totaal voorzieningen	25.667	12.797	7.441	3.957	27.066	6.908	15.192	4.966

Personeelsvoorzieningen

Op basis van de gemiddelde looptijd van de personele voorzieningen zijn deze verdisconteerd op basis van de zeveneneenhalfjaars markttrente ad 4,1% (2022 3,5%). Er is voor de toekomstige stijging van de lonen een gemiddeld indexeringspercentage van 4,2% gehanteerd, gebaseerd op de gemiddelde loonstijging van de afgelopen 5 jaren. (2022 3,4%). De gehanteerde blijfkans is 100% (2022: 100%), behalve bij de voorziening jubileumuitkering gezien de aard van de voorziening.

Voorziening WW/BWW

De voorziening wordt gevormd om claims uit hoofde van uitkeringen na ontslag af te dekken. Met ingang van 2007 is de HAN, evenals andere hogescholen, eigenrisicodragers voor de gehele werkloosheidsuitkering. Voor het bovenwettelijke gedeelte was dit al zo. Deze voorziening is bepaald op basis van de verwachte toekomstige uitkeringen conform de eigen registratie van medewerkers die aanspraak maken op de WW per 31 december 2023 en de opgave van de uitkeringsinstanties (UWV en APG) voor medewerkers die aanspraak maken op de BWW. Hierbij wordt per medewerker rekening gehouden met gedeeltelijke hervatting van werkzaamheden (indien van toepassing) en een afslag voor werkhervatting voor einde van het volledige WW/BWW-recht. De voorziening daalt als gevolg van hogere (gedeeltelijke) werkhervatting.

Voorziening jubileumuitkering

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van toekomstige jubileumuitkeringen.

De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op het aantal ABP-dienstjaren conform opgave van ABP, blijfkans en leeftijd. De voorziening stijgt met name als gevolg van de cao-stijging in 2023 en een toename van medewerkers die mogelijk in aanmerking komen voor een jubileumuitkering.

Voorziening eigenrisicodragerschap WGA

De HAN is eigenrisicodragers voor de WGA. Dit betekent dat de kosten van de gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering voor tien jaar ten laste komen van de HAN. Om deze reden vormt de HAN een voorziening voor medewerkers die zijn ingestroomd in de WGA tegen de verplichting zoals opgegeven door de uitkeringsinstanties (UWV en Loyalis) en medewerkers die langer dan één jaar ziek zijn en waarvan de arbo-arts of arbeidsdeskundige inschat dat de kans dat zij instromen in de WIA groter is dan 50%.

De berekening is gebaseerd op de loongerelateerde uitkering (afhankelijk van het arbeidsverleden van de werknemer) die maximaal 38 maanden bedraagt, waarbij rekening is gehouden met de restverdien capaciteit. Na 38 maanden is gerekend met 70% van het minimumloon rekening houdend met de mate van arbeidsongeschiktheid. De voorziening neemt ondanks een lagere instroom van nieuwe risicogeveallen, welke zijn opgenomen voor 50%, toe door een hoge doorstroom van risicogeveallen naar volledige toekenning welke zijn opgenomen voor 100%; dit veroorzaakt een toename van € 1,5 miljoen.

Voorziening werktijdvermindering senioren

Met ingang van 1 januari 2015 kan (conform de CAO HO) een werknemer die de AOW-gerechtigde leeftijd min tien jaar heeft bereikt, kiezen voor de mogelijkheid om zijn/haar werktijd, gedurende een periode van maximaal vijf jaar, te verminderen met maximaal 20%. Hiervoor wordt gedeeltelijk salaris ingeleverd. Voor de werknemers die gebruikmaken van deze regeling zijn de kosten voor de volledige periode in de voorziening opgenomen. Voor werknemers die tussen nu en vijf jaar in aanmerking komen voor deze regeling, is een inschatting gemaakt van de toekomstige instroom; voor deze toekomstige instroom wordt de voorziening in vijf jaar opgebouwd. Werknemers die over meer dan vijf jaar in aanmerking komen voor deze regeling zijn niet meegenomen bij de bepaling van de voorziening.

Bij de berekening van de voorziening is uitgegaan van de werkelijke loonkosten van de deelnemers en de resterende werktijd. De omvang van de voorziening stijgt door een forse toename van de instroom met € 1,3 miljoen; hiermee stijgt ook de toekomstige gemiddelde instroom wat leidt tot een toename van € 0,5 miljoen.

Voorziening Generatiepact

Het Generatiepact is een aanvullende HAN-regeling, naast de in de cao opgenomen regelingen, die met ingang van 1 augustus 2018 is ingevoerd en kent deelnemers tot 2026. Sinds 2021 is het niet meer mogelijk om in te stromen in deze regeling, de dotatie betreft alleen indexering. Met een generatiepact worden medewerkers van 62 jaar en ouder in staat gesteld hun arbeidsomvang aan te passen aan de belastbaarheid, waarmee men op een gezonde manier kan blijven werken tot aan het voor hen vastgestelde AOW-moment. Medewerkers van 62 jaar en ouder die aan bepaalde criteria voldoen worden via de regeling Generatiepact in staat gezet de arbeidsduur terug te brengen naar 50% van de oorspronkelijke formele betrekkingssomvang, waarbij het salaris 70%-80% wordt doorbetaald en de pensioenopbouw gehandhaafd blijft. Bij de berekening van de voorziening is uitgegaan van de werkelijke loonkosten van de deelnemers en de resterende werktijd.

Voorziening sociaal beleid

De voorziening sociaal beleid is gevormd op basis van individuele afspraken gemaakt met medewerkers van de HAN in het kader van het beëindigen van het dienstverband of verminderen van de werktijd. In de voorziening zijn enkel de individuele afspraken opgenomen waaraan de HAN zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden, maar die wel een schattingselement bevatten. Getekende vaststellingsovereenkomsten worden opgenomen onder de kortlopende schulden, wanneer deze binnen een jaar worden afgewikkeld.

Voorziening transitievergoeding

De Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) is vanaf 1 januari 2020 in werking getreden. Op grond van deze wet is in 2020 een voorziening gevormd voor tijdelijke arbeidscontracten waarvan aannemelijk is dat zij niet worden verlengd. De verlaging wordt veroorzaakt door een afname van het aantal tijdelijke contracten.

Overige voorzieningen

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen hebben betrekking op geschillen en claims. Er is een onderzoek ingesteld door de Autoriteit Persoonsgegevens inzake het datalek van september 2021. Dit geeft vooralsnog geen aanleiding om hiervoor een voorziening op te nemen.

2.3 Langlopende schulden

€ x 1.000	Stand lening 31-12-2022	Aangegane leningen 2023	Aflossing 2023	Stand lening 31-12-2023	Looptijd < 1 jaar	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente percentage %	Resterende looptijd in jaren
Gemeente Arnhem	1.280		1.280	0	0			2,12	0
Ministerie van Financiën	34.834	-	1.833	33.000	1.833	31.167	23.839	0,10	18
Totaal langlopende schulden	36.114	-	3.113	33.000	1.833	31.167	23.839		

Kredietinstellingen

Hypothecaire lening gemeente Arnhem

Dit betreft een ultimo 1993 opgenomen hypothecaire lening met een looptijd van 30 jaar (annuïtair). De lening is in 2023 volledig afgelost.

Lening ministerie van Financiën

In 2010 is de HAN een lening aangegaan bij het ministerie van Financiën met een looptijd van 30 jaar. De lening bedroeg bij aanvang in totaal € 55,0 miljoen.

Als zekerheid voor de lening en eventuele extra rente en kosten is aan het ministerie van Financiën een eerste hypotheek verstrekt op de Nijmeegse panden van de HAN, met uitzondering van de Groenewoudseweg 1. Het kortlopend deel van de aflossingsverplichting is onder kortlopende schulden opgenomen. De lening kan vervroegd afgelost worden, waarbij het verschil in contante waarde van het restant van de lening op basis van de dan geldende rente en de afgesproken rente aan het ministerie van Financiën moet worden betaald. De HAN heeft geen intentie deze lening versneld af te lossen.

2.4 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden als volgt gespecificeerd:

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Kortlopend deel langlopende leningen	1.833	3.114
Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen projecten	10.271	9.268
Crediteuren	11.461	10.286
Belastingen/sociale lasten	16.384	14.656
Schulden ter zake van pensioenen	4.275	4.370
Overlopende passiva:		
Vooruitontvangen collegegelden	30.607	29.317
Vooruitontvangen van OCW	7.515	12.418
Vooruitontvangen investeringssubsidies	0	0
Vooruitontvangen bedragen	1.624	1.798
Vakantiegeld en vakantiedagen	13.632	12.366
Te betalen interest	16	18
Overige overlopende passiva	16.181	14.444
Totaal overlopende passiva	69.575	70.361
Totaal kortlopende schulden	113.799	112.055

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar tenzij specifiek benoemd.

Vooruitontvangen van OCW

Dit betreft schulden aan OCW, bestaande uit vooruit vooruitontvangen NPO-AP-gelden €4,5 miljoen, krimpregio's €2,1 miljoen en €0,9 miljoen overige subsidies zoals verantwoord in model G.

Overlopende passiva

De totale overlopende passiva dalen met €0,8 miljoen. Dit wordt met name verklaard door een toename van de vooruit ontvangen collegegelden met €1,3 miljoen en een hogere reservering vakantiegeld en vakantiedagen van €1,3 miljoen en een afname van de post vooruitontvangen van OCW van €4,9 miljoen.

De overige overlopende passiva stijgen met €1,7 miljoen vanwege een stijging van de post ontvangsten subsidie partnerdeel met €1,2 miljoen. Dit betreft subsidies welke nog moeten worden uitbetaald aan derden (partners). En een hogere positie van €0,6 miljoen doorsluitgelden ten behoeve van de Advanced Nurse Practitioner- en Physician Assistant-opleidingen in verband met nog niet ontvangen facturen.

Het saldo van de vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen projecten is als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Gefactureerde termijnen	29.402	27.795
Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winsten	-19.131	-18.527
Voorziening te verwachten verliezen	-	-
Totaal	10.271	9.268

Verantwoording subsidies OCW (bijlage behorend bij RJ 660.403, geldend vanaf het verslagjaar 2014)

(bedragen in euro's)

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond:
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1278675-1	22-08-2022	Ja
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1281685-1	20-10-2022	Ja
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1285815-1	22-11-2022	Ja
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1350081-1	22-08-2023	Onderhanden
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1351279-1	20-09-2023	Onderhanden
Lerarenbeurzen - subsidie voor studieverlof hbo	1381974-1	19-12-2023	Onderhanden
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2022-2023	1284278-1	22-11-2022	Ja
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2022-2024	OS-2022-C-005	30-11-2022	Onderhanden
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2023-2024	OS-2019-C-010	20-09-2023	Onderhanden
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS21001	16-11-2021	Ja
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS21002	16-11-2021	Ja
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS22001	03-05-2022	Ja
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS22054	03-05-2022	Ja
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS22014	03-05-2022	Ja
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS22007	03-05-2022	Ja
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS22035	03-05-2022	Ja
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS229053	08-11-2022	Onderhanden
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS229003	08-11-2022	Ja
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS23079	20-4-2023	Onderhanden
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS23094	20-4-2023	Onderhanden
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS239040	6-12-2023	Onderhanden
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS239078	6-12-2023	Onderhanden
Subsidie virtuele internationale samenwerkingsproj. HO	VIS239020	6-12-2023	Onderhanden
Subsidie open en online hoger onderwijs	OL22-06	28-04-2022	Onderhanden

G2. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt

G2.A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2022	Totale subsidiabele kosten t/m 2022	Saldo per 1 januari 2023	Ontvangen in 2023	Subsidiabele kosten in 2023	Te verrekenen per 31 december 2023
Totaal									

G2.B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2022	Totale subsidiabele kosten t/m 2022	Saldo per 1 januari 2023	Ontvangen in 2023	Subsidiabele kosten in 2023	Saldo per 31 december 2023
Totaal									

Financiële instrumenten : kredietrisico, renterisico, liquiditeitsrisico

De HAN maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de HAN blootstelt aan markt- en/of kredietrisico's. Deze financiële instrumenten betreffen posten die in de balans zijn opgenomen, zoals vorderingen en schulden.

Kredietrisico

De HAN loopt kredietrisico over de financiële vaste activa en de kortlopende vorderingen minus de vooruitbetaalde kosten. Het maximale kredietrisico bedraagt €24,0 miljoen. De hoogste vordering bedraagt €7,4 miljoen. Deze vordering heeft betrekking op de vooruitbetaalde huur zoals opgenomen onder de financiële vaste activa en de vorderingen (kortlopend deel). Het overige kredietrisico is niet geconcentreerd bij één of enkele partijen. De HAN hanteert procedures en gedragsrichtlijnen om de omvang van het kredietrisico bij tegenpartijen te beperken. Daarnaast handelt de HAN niet in financiële instrumenten en past ook geen afgeleide financiële instrumenten (derivaten) toe.

Renterisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen leningen. De HAN heeft één langlopende leningen uitstaan bij het ministerie van Financiën.

De jaarlijkse vaste rente van de lening van het ministerie van Financiën is 0,1% tot einde looptijd.

Liquiditeitsrisico

De HAN bewaakt de liquiditeitspositie, zoals beschreven in het Treasurystatuut van de HAN. Door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen ziet het management erop toe dat voor de HAN steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder de liquide middelen, vorderingen, langlopende en kortlopende schulden en financiële vaste activa benadert de boekwaarde daarvan.

B6 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Niet uit de balans blijvende activa

De huurpenningen zijn als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Huurcontract Beverweerdlaan 3	221	979	113	1.313
Huurcontract Ruitenberglaan 26 AKMA	275	1.222	905	2.402
Laan van Scheut 2 laboratorium	325	198	0	523
	821	2.399	1.018	4.238

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De HAN is de volgende meerjarige financiële verplichtingen aangegaan:

€ x 1.000	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Huurkosten	3.251	8.447	5.445	17.143
Leasekosten vervoersmiddelen	65	67	0	132
Drukwerk	191	66	0	257
Schoonmaak	2.873	107	0	2.980
Informatiesystemen	1.542	2.515	0	4.057
Externe diensten divers	864	1.838	0	2.702
	8.786	13.040	5.445	27.271

De huurverplichtingen zijn als volgt opgebouwd:

€ x 1.000	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Papendallaan 52	377	262	0	639
Heyendaalseweg 141	400	1.777	1.819	3.996
Prof. Molkenboerstraat 3	476	798	0	1.274
Philips van Leydenlaan 25	603	1.963	0	2.566
Heyendaalseweg 121	388	649	0	1.037
Westervoortsedijk 73	233	1.036	1.517	2.786
K33 units	332	0	0	332
Universitair Sportcentrum	442	1.962	2.109	4.513
	3.251	8.447	5.445	17.143

De HAN heeft drie leegstandsgaranties afgegeven in verband met studentenhuisvesting. De garantstellingen hebben een looptijd tot augustus 2024 en februari 2030. De maximale garantstelling per balansdatum bedraagt €2,5 miljoen. Er is hier tot op heden geen gebruik van gemaakt.

B7 TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING

BATEN

3.1 Rijksbijdragen

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2023	2023	2022
Rijksbijdrage			
Rijksbijdrage	323.110	303.717	323.925
Overige subsidies OCW			
Geoormerkte subsidies	524	0	323
Niet-geoormerkte subsidies	656	170	1.068
Totaal overige subsidies	1.180	170	1.391
Totaal rijksbijdragen	324.290	303.887	325.316

De totale rijksbijdrage daalt ten opzichte van 2022 met € 1,0 miljoen. Dit wordt met name verklaard door het vervallen van de compensatie halvering collegegeld ter grootte van € 23,0 miljoen. Daartegenover staat een toename van studentgebonden financiering, de onderwijsopslagen en de kwaliteitsmiddelen met € 16,6 miljoen. Daarnaast is in 2023 nieuwe financiering toegekend ter hoogte van € 6,9 miljoen, onder andere € 2,8 miljoen vanuit het sectorakkoord.

Ten opzichte van de begroting stijgt de rijksbijdrage met € 19,4 miljoen, met name door de loon-prijscompensatie van € 17,6 miljoen en bijdragen ten behoeve van onder andere cybersecurity en studentenwelzijn van € 1,6 miljoen.

3.2 Overige overheidsbijdrage en -subsidies

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2023	2023	2022
Overige overheidsbijdrage	6.324	6.576	6.463

De overige overheidsbijdrage daalt ten opzichte van 2022 als gevolg van een licht lagere instroom van studenten Advanced Nurse Practitioner en Physical Assistant in schooljaar 2023. Deze gelden worden op basis van factuur doorbetaald aan de zorginstellingen waar de studenten stagelopen. De lasten die hiermee samenhangen worden verantwoord onder de post overige van de overige lasten.

3.3 Collegegelden-, cursus, les- en examengelden

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2023	2023	2022
Collegegeld sector hbo	71.993	73.649	50.588

De collegegelden stijgen met € 21,4 miljoen ten opzichte van 2022. Als gevolg van COVID-19 was er in 2022 voor een deel van het boekjaar nog sprake van een halvering collegegeld waarbij € 23,0 miljoen werd gecompenseerd in de rijksbijdrage. Ten opzichte van de begroting is in collegejaar 2023-2024 sprake van een daling van het aantal studenten, wat samen een daling in de collegegelden veroorzaakte van € 1,6 miljoen.

3.4 Baten werk in opdracht van derden

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2023	2023	2022
Contractonderwijs	10.572	9.886	10.851
Contractonderzoek	14.994	12.697	13.314
Overige (onder andere maatwerk, advies)	3.438	3.659	4.261
Totaal baten	29.004	26.242	28.426

In onderstaande tabel is de opbouw van het contractonderzoek onderverdeeld naar financier.

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2023	2023	2022
Internationale organisaties	1.292	858	999
Nationale overheden	5.624	5.493	5.735
NWO	5.444	5.190	5.164
Overige non-profit organisaties	2.205	842	1.098
Bedrijven	429	314	318
Totaal contractonderzoek	14.994	12.697	13.314

3.5 Overige baten

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2023	2023	2022
Verhuur onroerende zaken	1.762	1.528	1.511
Detachering personeel	1.157	652	1.028
Schenking en sponsoring	29	0	13
Studentenbijdragen	3.729	2.661	4.318
Overige	3.049	4.313	2.894
Totaal	9.726	9.154	9.764

De baten verhuur zijn toegenomen door een toename van het aantal package fee (internationale) studenten.

Onder de studentenbijdragen zijn geboekt minoren, lesmaterialen, introductie, excursies/studiereizen en administratiekosten betaling collegegeld. Deze zijn afgenomen ten opzichte van 2022 door een wijziging in de toewijzing van de administratiekosten collegegeld en lagere overige studentenbijdragen. Ten opzichte van de begroting zijn de baten minoren € 1,0 miljoen hoger

Onder de overige overige baten zijn diverse baten opgenomen, waaronder externe bijdragen aan Centers of Expertise, lectoraten en Mondzorgkunde.

4.1 Personele lasten

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2023	2023	2022
Lonen en salarissen	244.895	230.612	223.824
Sociale lasten	33.349	30.613	30.150
Pensioenpremies	35.484	40.382	37.699
Lasten eigen personeel	313.728	301.607	291.673
Overige personele lasten:			
Dotaties personele voorzieningen	9.345	4.173	6.706
Personeel niet in loondienst	31.081	19.894	30.499
Overige personele lasten	14.510	31.272	13.386
Subtotaal overige personele lasten	54.936	55.339	50.591
-/- Ontvangen uitkeringen	-2.966	-1.251	-1.732
Totaal personele lasten	365.698	355.695	340.532

De totale personele lasten stijgen ten opzichte van 2022 met € 25,2 miljoen. De lasten eigen personeel stijgen met € 22,1 miljoen (7,6%), hoofdzakelijk door de cao-loonstijgingen van juli (gemiddeld 10%).

Het gemiddelde aantal fte stijgt ten opzichte van 2022 met 41 fte (van 3.417 in 2022 naar 3.458 in 2023) oftewel met 1,2%.

De overige personele lasten nemen met € 4,3 miljoen toe. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van dotaties aan de personele voorzieningen van € 2,6 miljoen, met name door een toename van de instroom bij de voorziening werktijdvermindering senioren en de hogere jubileumuitkering als gevolg van de cao-stijging. Hogere overige personele lasten van € 1,1 miljoen, met name veroorzaakt door een toename in reiskosten woon-werk en deskundigheidsbevordering. En een stijging van de kosten personeel niet in loondienst met € 0,6 miljoen.

Ten opzichte van de begroting zijn de totale personele lasten € 10,0 miljoen hoger. De lasten van eigen personeel zijn € 12,1 miljoen hoger dan begroot, veroorzaakt door de cao-stijging van juli en een stijging van de gemiddelde inzet met 20 fte.

De overige personele lasten zijn €0,4 miljoen lager dan begroot, als gevolg van lagere overige personele lasten en hogere lasten personeel niet in loondienst, per saldo €5,6 miljoen lager. Dit betreft met name lagere uitgaven aan beleidsdoelstellingen. Daarnaast is er sprake van hogere dotaties aan personele voorzieningen van €5,2 miljoen.

Aantal fte's

	Stand aantal fte's per 31 december		Gemiddeld aantal fte's	
	2023	2022	2023	2022
OP	2.111	2.159	2.124	2.137
OBP	1.256	1.218	1.250	1.198
Management	85	81	84	82
Totaal	3.452	3.458	3.458	3.417

Het aandeel van tijdelijke aanstellingen is 15,8% (2022: 20,5%). Daarnaast zet de HAN via HAN Flex bv gemiddeld 112 fte flexibele ondersteuning in. Dit betreft 17 fte OP en 95 fte OBP.

4.2 Afschrijvingen

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2023	2023	2022
Afschrijvingen op materiële vaste activa	18.781	18.018	17.127
Totaal	18.781	18.018	17.127

Voor een nadere specificatie over de categorieën vaste activa verwijzen we naar hoofdstuk B5.

4.3 Huisvestingslasten

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2023	2023	2022
Huur	5.464	4.319	4.657
Verzekeringen	393	338	356
Onderhoud	2.716	2.574	2.438
Energie en water	5.419	4.177	3.841
Schoonmaakkosten	3.325	3.141	2.991
Heffingen	1.593	1.820	1.561
Overige	923	1.047	1.142
Totaal	19.833	17.416	16.986

De huisvestingslasten zijn €2,8 miljoen hoger dan 2022. De hogere huur wordt veroorzaakt door een toename van het aantal package fee (internationale) studenten en de huur van tijdelijke units voor het onderwijs in Nijmegen. De energielasten stijgen als gevolg van stijgende energieprijzen ondanks gelijkblijvend energieverbruik. Schoonmaakkosten zijn toegenomen als gevolg van prijsindexatie.

4.4 Overige lasten

€ x 1.000	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
	2023	2023	2022
Administratie- en beheerslasten	15.683	13.391	14.118
Inventaris en apparatuur	1.903	1.642	2.195
Leer- en hulpmiddelen	17.197	15.674	16.153
Dotatie overige voorzieningen	-505	0	0
Overige	10.047	9.611	9.023
Totaal	44.325	40.318	41.489

De totale overige lasten zijn €2,8 miljoen hoger dan vorig jaar. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van de kosten administratie en beheer. Dit betreft hogere kosten voor PR, honorarium adviesdiensten en catering- en vergaderkosten. De toename bij leer- en hulpmiddelen van €0,9 miljoen betreft licenties.

De lagere dotatie overige voorzieningen betreft een verlaging van de voorziening claims en geschillen.

De overige overige lasten stijgen in 2023 met €1,0 miljoen. Dit wordt met name verklaard door hogere kosten projecten van €0,6 miljoen.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de HAN en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de HAN. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de HAN en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Honoraria van de accountant

Onder de overige lasten, administratie- en beheer, zijn de volgende kosten van Ernst & Young Accountants opgenomen. Genoemde bedragen zijn de bedragen zoals die in het boekjaar in de exploitatierekening verantwoord zijn.

<i>Bedragen zijn inclusief btw</i> € x 1.000	Ernst & Young Accountants LLP	Overig Ernst & Young-netwerk	Totaal Ernst & Young	Totaal Ernst & Young
	2023	2023	2023	2022
Onderzoek van de jaarrekening	220	-	0	170
Andere controleopdrachten	180	-	0	122
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-	-
Totaal	400	-	0	292

De stijging van de kosten onderzoek van de jaarrekening wordt verklaard door indexatie, extra werkzaamheden mede als gevolg van veranderde regelgeving van zowel 2022 als een inschatting voor 2023. Ten aanzien van de andere controleopdrachten wordt de stijging veroorzaakt door een toename van het aantal subsidiecontroles.

5 Financiële baten en lasten

€ x 1.000	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Financiële baten en lasten			
Rentebaten	4.620		454
Rentelasten	-61	-61	-101
Saldo financiële baten en lasten	4.559	-61	354

Rentebaten en -lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Bezoldiging topfunctionarissen

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. De voor de Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen geldende klasse-indeling is G. Het daarbij horende bezoldigingsmaximum bedraagt €223.000. De complexiteitspunten zijn per criterium als volgt:

1. gemiddelde totale baten per boekjaar (10 complexiteitspunten);
2. gemiddeld aantal studenten (5 complexiteitspunten);
3. gewogen onderwijssoorten of sectoren (5 complexiteitspunten).

In volgende tabel is de bezoldiging 2023 verantwoord. Ten behoeve van de verantwoording is gekozen voor het Verantwoordingsmodel WNT van het ministerie van Binnenlandse Zaken dat terug te vinden is op www.topinkomens.nl. De binnen onze stichting geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2018).

Gegevens 2023

<i>Bedragen x € 1</i>	Drs L.J.M. Verhofstad	Y.E.A.M. de Haan RE	Drs B.M. Kievits
Functiegegevens	Voorzitter CvB	Vicevoorzitter CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	0,80
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	200.423	200.423	160.338
Beloningen betaalbaar op termijn	22.577	22.577	18.062
Subtotaal	223.000	223.000	178.400
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000	178.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	223.000	223.000	178.400
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2022

<i>Bedragen x € 1</i>	Drs L.J.M. Verhofstad	Y.E.A.M. de Haan RE	Drs B.M. Kievits
Functiegegevens	Voorzitter CvB	Vicevoorzitter CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	0,80
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	191.684	191.684	153.347
Beloningen betaalbaar op termijn	24.316	24.316	19.453
Subtotaal	216.000	216.000	172.800
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000	172.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	216.000	216.000	172.800

Binnen de HAN zijn geen overige functionarissen werkzaam die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen.

Overzicht vergoeding Raad van Toezicht

Gegevens 2023

<i>Bedragen x € 1</i>	Dr. Ir. P.J.M. van Laarhoven	Drs. B.B. ter Huurne	Drs. H.V.W. Mans RA MBA	Drs. M. Roos	Drs. R. Wenselaar	Dr. G. Yilmaz	Drs. L.A. van de Zande
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12

Bezoldiging

Bezoldiging	22.300,00	15.610,00	3.902,50	15.610,00	15.610,00	15.610,00	15.610,00
Individueel toepasselijke bezoldingsmaximum	33.450,00	22.300,00	22.300,00	22.300,00	22.300,00	22.300,00	22.300,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag?	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	22.300,00	15.610,00	3.902,5*	15.610,00	15.610,00	15.610,00	15.610,00
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2022

<i>Bedragen x € 1</i>	Dr. Ir. P.J.M. van Laarhoven	Drs. B.B. ter Huurne	Drs. H.V.W. Mans RA MBA	Drs. M. Roos	Drs. R. Wenselaar	Dr. G. Yilmaz	Drs. L.A. van de Zande
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	N.v.t.	N.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	N.v.t.	N.v.t.

Bezoldiging

Bezoldiging	21.600,00	15.120,00	15.120,00	15.120,00	15.120,00	N.v.t.	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldingsmaximum	32.400,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00	N.v.t.	N.v.t.

* In verband met privéomstandigheden heeft de heer Mans sinds 1 april 2023 niet aan kunnen sluiten bij de RvT-vergaderingen en commissie en heeft afgezien van een vergoeding voor deze periode.

B8 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

Activa

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Vaste activa		
1.1 Immateriële vaste activa	1.329	1.345
1.2 Materiële vaste activa	163.039	161.717
1.3 Financiële vaste activa	8.334	8.427
Vlottende activa		
1.2 Voorraden	107	88
1.3 Vorderingen	16.968	16.756
1.4 Liquide middelen	121.468	124.304
Totaal activa	311.245	312.637

Passiva

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
2.1 Eigen vermogen	138.469	141.298
2.2 Voorzieningen	26.640	25.362
2.3 Langlopende schulden	31.167	33.000
2.4 Kortlopende schulden	114.969	112.977
Totaal passiva	311.245	312.637

B9 ENKELVOUDIGE EXPLOITATIEREKENING 2023

€ x 1.000	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	324.290	303.887	325.316
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	6.324	6.576	6.463
3.3 College- cursus-, les- en examengelden	71.993	73.649	50.588
3.4 Baten werk in opdracht van derden	29.004	26.242	28.426
3.5 Overige baten	9.785	9.153	9.825
Totaal baten	441.396	419.507	420.618
Lasten			
4.1 Personele lasten	366.364	355.941	341.315
4.2 Afschrijvingen	18.781	18.018	17.127
4.3 Huisvestingslasten	19.833	17.418	16.986
4.4 Overige lasten	43.860	40.069	40.960
Totaal lasten	448.838	431.446	416.388
Saldo baten en lasten	-7.442	-11.939	4.230
5. Financiële baten en lasten	4.307	-61	436
Resultaat	-3.135	-12.000	4.666
6. Belastingen			
7. Resultaat deelnemingen	306	-	94
Resultaat na belastingen	-2.829	-12.000	4.760
Nettoresultaat	-2.829	-12.000	4.760

B10 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2023

Omdat de enkelvoudige en geconsolideerde activiteiten van HAN in belangrijke mate vergelijkbaar zijn, wordt voor de toelichting op de enkelvoudige balans en winst-en-verliesrekening verwezen naar de toelichting van de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten, met uitzondering van het volgende:

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de organisatie gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de organisatie garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de organisatie ten behoeve van deze deelneming.

Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen

Het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de organisatie in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de organisatie en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Financiële vaste activa

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Deelnemingen	1.339	1.033
Vooruitbetaalde huur	6.995	7.395
Totaal vorderingen	8.334	8.428

Deelnemingen

€ x 1.000	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings 2023	Desinvesterings 2023	Resultaat 2023	Boekwaarde 31-12-2023
Naam en vestigingsplaats HAN Holding bv (geconsolideerd)	Arnhem 1.033	-	-	306	1.339
Totaal	1.033	-	-	306	1.339

Liquide middelen

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Kasmiddelen	5	3
Tegoeden op bankrekeningen	2.988	2.976
Schatkistbankieren	118.475	121.325
Totaal	121.468	124.304

Kortlopende schulden

€ x 1.000	31 december 2023	31 december 2022
Kortlopend deel langlopende leningen	1.833	3.114
Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	10.271	9.268
Crediteuren	11.460	10.286
Verbonden partijen	2.571	2.244
Belastingen en premies sociale verzekeringen	15.941	14.272
Schulden terzake pensioenen	4.201	4.292
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen collegegelden	30.607	29.317
Vooruitontvangen van OCW	7.515	12.418
Vooruitontvangen investeringssubsidies	0	0
Vooruitontvangen bedragen	1.624	1.798
Vakantiegeld en vakantiedagen	12.986	11.832
Te betalen interest	16	-64
Overige	15.944	14.200
Totaal overlopende passiva	68.692	69.501
Totaal kortlopende schulden	114.969	112.977

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar tenzij specifiek benoemd.

3.5 Overige baten

€ x 1.000	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Verhuur onroerende zaken	1.762	1.528	1.511
Detachering personeel	1.157	652	1.027
Schenking en sponsoring	29	0	13
Studentbijdragen	3.729	2.661	4.318
Overige	3.108	4.314	2.956
Totaal	9.785	9.153	9.825

4.1 Personele lasten

€ x 1.000	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Lonen en salarissen	240.121	225.061	218.985
Sociale lasten	32.583	29.613	29.275
Pensioenpremies	35.310	40.032	37.397
Lasten eigen personeel	308.014	294.706	285.657
Overige personele lasten:			
Dotatie personele voorzieningen	9.216	4.173	6.562
Uitzendkrachten	37.698	27.094	37.539
Overige personele lasten	14.401	31.221	13.289
Subtotaal overige personele lasten	61.315	62.488	57.390
-/- Uitkeringen	-2.965	-1.253	-1.732
Totaal personele lasten	366.364	355.941	341.315

4.4 Overige lasten

€ x 1.000	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Administratie- en beheerslasten	15.683	13.391	14.117
Inventaris en apparatuur	1.903	1.642	2.195
Leer- en hulpmiddelen	17.196	15.674	16.153
Dotatie overige voorzieningen	-505	0	0
Overige	9.583	9.362	8.495
Totaal	43.860	40.069	40.960

B11 OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Meerderheidsdeelneming

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen € x 1.000 31-12-2023	Resultaat € x 1.000 2023	Totale baten 2023	Verklaring Art. 2.403 BW	Consolidatie %	Deelname- percentage %
HAN Holding	bv	Arnhem	4	1.339	306	0	N	100	100
HAN Flex	bv	Arnhem	4	1.508	306	6.616	N	100	100

HAN Flex bv is een 100% dochteronderneming van HAN Holding bv.

Code activiteiten:

1. Contractonderwijs
2. Contractonderzoek
3. Onroerende zaken
4. Overige

B12 VASTSTELLING EN GOEDKEURING JAARREKENING

De jaarrekening is opgemaakt op 27 mei 2024.

Goedkeuring jaarrekening 2023

De Raad van Toezicht heeft de jaarrekening goedgekeurd d.d. 27 mei 2024.

De heer dr. ir. P.J.M. van Laarhoven
Voorzitter

De heer drs. R. Wenselaar
Vicevoorzitter

Mevrouw drs. B.B. ter Huurne
Lid

De heer drs. H.V.W. Mans RA MBA
Lid

Mevrouw drs. M. Roos
Lid

Mevrouw dr. G. Yilmaz
Lid

De heer drs. L.A. van de Zande
Lid

Vaststelling jaarrekening 2023

Het College van Bestuur heeft de jaarrekening over 2023 na goedkeuring door de Raad van Toezicht vastgesteld d.d. 30 mei 2024.

De heer drs. L.J.M. Verhofstad
Voorzitter

Mevrouw Y.E.A.M. de Haan RE
Vicevoorzitter

Mevrouw drs. B.M. Kievits
Lid

C OVERIGE GEGEVENS

Resultaatbestemming

Ingevolge de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserves van de HAN.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- ▶ zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
- ▶ de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2023;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening
Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol 2023.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's:
 - ▶ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - ▶ van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten, alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- ▶ het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- ▶ het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 30 mei 2024

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. I.D. Oortman MSc EMA RA

BIJLAGE 1: OVERZICHT VISITATIES EN INTERNE AUDITS

Onderwijs

Besluit behoud accreditatie

In 2023 heeft de NVAO besloten tot behoud van accreditatie van één associate degree-opleiding (AD), zes bacheloropleidingen (B) en drie masteropleidingen (M). Het betreft de volgende opleidingen:

- Ad Juridisch Medewerker
- B Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek
- B Chemie
- B Human Resource Management
- B Mondzorgkunde
- B Vaktherapie
- M Management en Innovatie in Maatschappelijke Organisaties
- M Molecular Life Sciences
- M Social Work
- B Medische Hulpverlening: *behoud accreditatie tot sept. 2025 (onder voorwaarden)*

Gevisiteerde opleidingen

Eind 2023 zijn de volgende dertien opleidingen gevisiteerd, zij hebben nog geen definitief visitatierapport ontvangen:

- Ad Bedrijfskunde
- Ad Constructeur Werktuigbouwkunde
- Ad Logistiek (*voorheen: Ad Logistics Management*)
- B Food and Business
- B Logistics Management
- B Pedagogiek
- B Voeding en Diëtiëk
- B Werktuigbouwkunde
- M Leraar Algemene Economie
- M Leraar Engels
- M Leraar Nederlands
- M Leraar Wiskunde
- M Musculoskeletale Revalidatie

Interne audits

In 2023 hebben de volgende veertien opleidingen een interne audit/ontwikkelgesprek georganiseerd en uitgevoerd:

- Ad Embedded Systems Engineering
- Ad Onderwijsondersteuner Gezondheidszorg en Welzijn
- Ad Pedagogisch Educatief Professional
- Ad Systeemspecialist Automotive
- B Automotive
- B Embedded Systems Engineering
- B Finance, Tax and Advice
- B HBO-Rechten
- B Learning and Development in Organisations
- B Logopedie
- B Opleiding tot leraar basisonderwijs
- B Opleiding tot leraar vo van de tweede graad in Gezondheidszorg en Welzijn
- B Opleiding tot Verpleegkundige
- M Ontwikkeling Van Eigentijds Leren (MOVEL)

Onderzoek

In 2023 zijn er drie midterm reviews doorgevoerd en afgesloten:

- Academie Sport en Bewegen: thema: toekomstbestendig lectoratenbouwwerk;
- Academie Mens en Maatschappij: thema: betekenis van onderzoek voor het onderwijs;
- Academie Organisatie en Ontwikkeling: thema: een terugblik op 2019-2022 en de gemeenschappelijke aandachtspunten; daarnaast de kwaliteitszorg binnen de lectoraten van de onderzoekseenheid en daarmee hoe toe te werken naar de externe evaluatie van 2025;
- Academie Paramedische Studies: deze MTR is verplaatst naar het voorjaar van 2025 in verband met de komst van een nieuwe academiedirecteur.

In 2023 hebben geen externe onderzoeksevaluaties plaatsgevonden.